

Dokumentet fastställt av Läkemedelsrådet 2022-09-15

Riktlinjen är senast uppdaterad 2022-09-15

Riktlinjen är giltig t o m 2024-09-15

Bedömning av jäv

Inledning

De viktigaste jävsgrunderna som bör nämnas är de som kallas **intressejäv** och **delikatessjäv**. Jävsgrunderna gäller även för expertens släktingar eller andra närstående.

Som exempel på intresse- och delikatessjäv kan följande situationer nämnas:

- Aktieinnehav i ett företag (som på något sätt är aktuellt i ärendet).
- Ekonomiskt beroende av en part eller intressent.
- Nära vänskap eller ovänskap med någon som är part eller på annat sätt intressent
- tydligt beroendeförhållande till part eller intressent.
- Tidigare eller pågående tydligt ställningstagande eller engagemang i den aktuella frågan, till exempel inom ramen för arbete i ideella organisationer, tidigare eller pågående uppdrag för part eller intressent, till exempel delaktighet i projekt i annan fråga än den som är aktuell.
- Täta kontakter med part eller intressent, utan att ha, eller ha haft, något specifikt uppdrag och utan att ha liknande kontakter med andra aktörer/intressenter inom samma område.
- Andra förhållanden som kan framkalla misstankar om partiskhet (lojalitet eller motvilja) gentemot part eller intressent (exempelvis immaterialrättigheter).

Vid bedömning av jäv är det alltid omständigheterna i det aktuella fallet som avgör.

Det har betydelse om och hur stor en eventuell ekonomisk ersättning är samt vem som är mottagare av den aktuella ersättningen.

Ersättning för utfört arbete ska vara skälig i förhållande till arbetets innehåll och ska ges i enlighet med arbetsgivarens regler för ersättning.

Inga andra förmåner, ersättningar eller gåvor i någon form får förekomma.

Den som, efter bedömning, anses jävig deltar inte i några beslut/rekommendationer, och i vissa fall även diskussioner som föregår desamma, som berör de situationer denne har bedömts jävig

[vardgivare.skane.se/Kompetens och utveckling/Sakkunniggrupper/Läkemedelsrådet](http://vardgivare.skane.se/Kompetens%20och%20utveckling/Sakkunniggrupper/Lakemedelsradet)

Fastställt 2022-09-15

Uppdaterad 2022-09-15

Giltigt 2024-09-15

för. Ordförande för mötet avgör om vederbörande ska få yttra sig i ärendet eller om denne ska lämna mötet under det specifika ärendets handläggning.

Typ av uppdrag

Följande situationer utgör en särskild risk för jäv och/eller kan uppfattas som tveksamma ur förtroendepunkt (individuell bedömning görs):

Tungt vägande:

- Aktuellt engagemang i expertpaneler (till exempel advisory boards)
 - Aktuellt engagemang i expertpaneler för läkemedelsföretag ses generellt som svårt att förena med opartiskhet kopplat till Region Skånes läkemedelsarbete. Uppdrag ska vara avslutat sex månader innan engagemang i läkemedelsorganisationens arbete påbörjas.
- Framtagande av marknadsföringsmaterial likställs med deltagande i advisory boards.
- Uppdrag som klinisk prövningsledare, principal investigator (PI), i kliniska prövningar eller observationsstudier på uppdrag från läkemedels- eller medicinteknikföretag.
 - För läkemedel som har direkt beröring till uppdraget anses PI utgöra jäv av sådan art att deltagande i diskussioner och beslut kopplat till studieläkemedlet ej medges inom ramen för läkemedelsorganisationens arbete. Sex månader efter studieavslut kan engagemang i läkemedelsorganisationens arbete återupptas utan restriktioner.
- Innehav av aktier i enskilda företag (fondinnehav behöver inte uppges)
 - Gäller aktieinnehav kopplat till företag som har intressen i det område man arbetar med inom ramen för läkemedelsarbetet i Region Skåne. Avyttring krävs innan deltagande i diskussioner och beslut kopplat till företaget kan medges. Stark rekommendation är att man avyttrar aktieposten för att upprätthålla en hög trovärdighet.
- Tidigare anställning på företag eller styrelsepost i företag
 - Vid tidigare anställning/styrelsepost anses jäv föreligga kopplat till det aktuella företaget i 12 månader efter anställningen/uppdraget avslutats. Deltagande i diskussioner samt beslut rörande företaget medges ej under denna period.
- Forskningsanslag eller stipendium från företag/intresseorganisationer
 - Jäv anses föreligga i de frågor som berör det aktuella företaget/organisationen under den tid som ekonomisk ersättning utbetalas samt sex månader efter utbetalning avslutats. Deltagande i diskussioner och beslut kopplat till aktuellt företag/organisation medges ej inom ramen för läkemedelsorganisationens arbete
- Styrelsepost/förtroendeuppdrag i intresseorganisation kopplat till sakkunniguppdrag
 - I de fall sakkunnig även har uppdrag som styrelseledamot/förtroendeuppdrag för intresseorganisation med särintresse kopplat till uppdrag i läkemedelsorganisationen föreligger jäv av sådan art att deltagande i diskussioner samt beslut ej kan medges.
- Immaterialrättsliga rättigheter oavsett om de är kopplade till person, enskilt bolag eller annat företag innebär att deltagande i läkemedelsorganisationens arbete inte är möjligt.
- Uppdrag som sakkunnig/konsult till företag med intressen inom ramen för uppdraget i läkemedelsorganisationen innebär jäv av sådan art att medverkan i diskussioner samt beslut ej är möjlig.

Inte lika tungt vägande:

- Föreläsningar, framtagande av material, oavsett om eller hur uppdraget arvoderas
 - Riktmärke är att föreläsningssupdrag för företag inte klassas som ”tungt vägande” om det är färre än fem nationella (kvällsföreläsningar, seminarier etc) och tre internationella (vetenskapliga kongresser (publika programmet, EJ produktvent) föreläsningar med en totalersättning om max 50 000 SEK per kalenderår från företag eller intresseorganisation med intressen kopplade till uppdraget inom läkemedelsområdets arbete. Vid uppdrag under detta antal samt belopp kan sakkunnig medverka i såväl diskussioner som beslut. Om engagemanget är större klassas det som ”tungt jäv” och sakkunnig kan ej medverka i diskussioner eller beslut kopplade till företagets produkter.
 - Terapiinriktade, objektiva, material som tas fram enskilt eller tillsammans med andra räknas ej som ”tungt vägande” detsamma gäller framtagande av terapiinriktade utbildningsmaterial till vedertagna hemsidor (exempelvis Internetmedicin) eller rent studiematerial i bokform. Medverkan i diskussioner samt beslut möjligt.
 - Moderatorsuppdrag för företag med intressen kopplade till området är möjligt om totalersättningen ej överstiger 15 000 SEK per kalenderår. Om summan överskrider är det att betrakta som ”tungt jäv” vilket innebär att man inte kan delta i diskussion och beslut gällande aktuellt företag.
 - Stöd i framtagande av utbildningsdagar tillsammans med flera företag (fler än tre) med intressen inom sakkunnigområdet betraktas EJ som ”tungt jäv” om det görs som en del av arbetsuppgiften från arbetsgivaren. Avsteg från ovanstående är att betrakta som ”tungt jäv” vilket medför att medverka i diskussion och beslut ej medges.
- Släktskap eller nära relationer till person i företag.
 - Avhängigt vilken relation samt position som avses, individuell bedömning krävs.
- Deltagande, utöver klinisk provningsledare, i kliniska provningar eller observationsstudier på uppdrag från läkemedels- eller medicinteknikföretag (detta gäller även forskningssköterskor).
 - Deltagande i diskussioner inför beslut tillåtet men man får ej vara med i själva beslutet kopplat till studieläkemedel under den tid som studien pågår.
- Forskningsanslag från oberoende stiftelse kopplat till grundforskning alternativt verksamhetsutveckling betraktas ej som jäv. Om forskningsanslag kommer från företagsägd stiftelse (eller direkt från företag) är det att anse som jäv som ej möjliggör deltagande i diskussion och beslut som berör företagets produkter.
- Styrelseledamot/engagemang i nationellt kvalitetsregister är ej att betrakta som jäv om registret finns med i SKRs förteckning över nationella register. Om registret drivs via sponsring av privata företag med koppling till uppdraget innebär engagemanget jäv som innebär att man inte kan medverka i diskussion och beslut i frågor som berör de stödjande företagen.

Vid skrivning ”... ej medverkan i diskussion och beslut ...” innebär det att personen i fråga måste lämna rummet.

Vid bedömning av jäv ska det på jävsblanketten anges när vederbörande inte ska delta i diskussion/rekommendation. Följande skrivning kan användas:

”Ska anmäla intressekonflikt/jävssituation vid diskussion/beslut kring produkter från följande företag:”